

Hírlevél 2011/11.

- MEGJELENT A DROG FÓKUSZPONT 2011. ÉVI ORSZÁGJELENTÉSE
- BEMUTATTÁK AZ EMCDDA JELENTÉSÉT AZ EURÓPAI KÁBÍTÓSZER-HELYZETRŐL
- BESZÁMOLÓ A PROBLÉMÁS KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS KULCSINDIKÁTOR SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJÁRÓL
- FÓKUSZBAN A PROBLÉMÁS KÁBÍTÓSZER-FOGYASZTÁS
- NEMZETKÖZI ESEMÉNYNAPTÁR

ÁTRENDZŐDÖTT A SZINTETIKUS SZEREK PIACA, VISSZASZORULÓBAN A HEROIN

ELKÉSZÜLT A NEMZETI DROG FÓKUSZPONT 2011. ÉVI ORSZÁGJELENTÉSE

*Kábítószerügyben a legszembeötlőbb változás 2010-ben a heroin háttérbe szorulása és az amfetaminok, valamint az új designer drogok fogyasztásának terjedése volt – állapítja meg a **Nemzeti Drog Fókuszpont a magyarországi kábítószerhelyzetet elemző éves jelentésében**. A jelentés rámutat a középiskolások drogérrintettségének növekedésére is.*

2010-ben minden indikátor mentén az opiátok lassú térvesztése, ugyanakkor a stimulánsok, a katinonok és a szintetikus kannabinoidok terjedése volt megfigyelhető. A heroin hozzáférhetőségének, hatóanyagtartalmának, sőt árának csökkenése, a heroin-fogyasztók kezelési igényének, illetve a heroin okozta mérgezési és halálesetek számának csökkenése is a problémakör zsugorodását mutatja.

Ezzel párhuzamosan jelentős növekedés volt megfigyelhető az amfetaminok fogyasztásának terjedése terén, ami nemcsak a normál népességben, de a drogambulanciák és az ártalomcsökkentő szolgáltatások klienskörének változásában is megjelenik, és egyértelműen tetten érhető a drogpiacon adatok elemzésekor.

Emellett 2010-ben jelent meg – az akkor még legális – mofedron, amelynek térnyerésével a rutin adatgyűjtő rendszerek nem tudtak lépést tartani. Így e statisztikákból csak következtetni lehet a jelenségre; kvalitatív és drogpiacon, lefoglalási információk viszont egyértelműen igazolják a szer rohamos terjedését.

A tavalyi évben észlelhető volt egy másik legális szercsoport, a szintetikus kannabinoidok fokozott terjedése is. Elsősorban a hatósági lefoglalások adatai mutatják, de erre engednek következtetni a populációs vizsgálat eredményei, a kannabisz okozta mérgezések számának emelkedése, illetve a kezelőhelyek tapasztalatai is. Az új szerek gyors terjedésének okai feltételezhetően az alacsony ár, a könnyű hozzáférés, a kimutathatóság hiánya, az újdonság és a vélt alacsony kockázat.

A középiskolások körében 2010-ben végzett HBSC kutatás szerint az elmúlt négy évben mintegy másfélszeresére nőtt a 9-11. évfolyamos diákok drogérrintettsége. A tanulók közel egyharmada (30,7 százalék) fogyasztott már valamilyen tiltott vagy legális drogot. A legnagyobb változás az amfetaminok használata esetében volt megfigyelhető, ahol több mint másfélszeresére nőtt a kipróbálók aránya. Bár a visszaélésszerű gyógyszerhasználat korábban a lányok körében volt elterjedtebb, a jelenlegi adatok szerint a nemek közötti különbség e téren eltűnni látszik.

A magyarországi droghelyzetről tények és számok a Nemzeti Drog Fókuszpont honlapján az egyes szakterületek aloldalain elérhetők.

EURÓPAI KÁBITÓSZER-HELYZET: ÚJ ÉVTIZED – ÚJ KIHÍVÁSOK

NYILVÁNOS AZ EMCDDA 2011. ÉVI JELENTÉSE AZ EURÓPAI KÁBITÓSZER-PROBLÉMÁRÓL

Az **Éves Jelentés 2011: a kábítószer-probléma Európában** szerint a helyzet „ellentmondásokkal teli”. Az EMCDDA novemberben kiadott jelentése szerint a kábítószer-használat Európában stagnál, de vannak pozitív változásról árulkodó jelek is a kokainhasználat tetőzése és a kannabiszhasználat további csökkenése kapcsán a fiatalok körében. Az ismertebb kábítószeresek némelyike esetében látható stagnálással szemben ugyanakkor új veszélyek is felbukkantak. Az EMCDDA igazgatója, Wolfgang Götz véleménye az, hogy *„...az európai szakpolitikákat és válaszokat az új évtized kihívásaihoz kell igazítani”*.

Az Európában az elmúlt 10 évben legszélesebb körben használt tiltott stimulánst, a **kokaint** a 15-64 éves európai lakosságból körülbelül 14,5 millióan próbálták ki életükben legalább egyszer, az elmúlt évben pedig nagyjából 4 millióan használták. A friss felmérések pozitív változásokat tárnak fel a leginkább érintett országokban. A rendszeres kokainhasználat járó anyagi teher csökkentheti a szer vonzerejét azokban az országokban, ahol mostanság megszorítások vannak napirenden és a kokainnal összefüggő egészségügyi problémákat is egyre szélesebb körben ismerik fel.

A **kannabiszt** élete folyamán a 15–64 évesek közül minden ötödik felnőtt (78 millióan) kipróbálta, és közülük az elmúlt évben nagyjából 22,5 millióan használták. Ennek megfelelően még mindig a kannabisz a leggyakrabban használt tiltott drog Európában, ám a legfrissebb adatok azt erősítik meg, hogy a kannabiszhasználat összességében stabil vagy csökkenő tendenciát mutat a 15-34 éves fiatal felnőttek körében. Ezt tükrözik a 15–16 éves iskolások körében végzett felmérések is. A visszaesésre némiképp magyarázatul szolgálhat a dohányzás visszaszorulása Európában, valamint az életstílus, a divat, a helyettesítő drogok használata és a kábítószerrel szembeni attitűdök. Ugyanakkor a jelentésben bemutatott adatok nem mutatnak világos kapcsolatot a kábítószer-törvények közelmúltbeli változásai és a kannabiszhasználat mértéke között. Aggodalomra a rendszeres kannabiszhasználat adhat okot: a 15-34 éves európai fiatalok közül mintegy 9 millióan használtak kannabiszt az elmúlt hónapban és úgy tűnik, a fiatal férfiaknál a legnagyobb annak a veszélye, hogy rendszeres kannabiszhasználóvá válnak.

Életében már mintegy 11 millió európai lakos próbálta ki, az elmúlt évben pedig mintegy 2,5 millióan használták az **ecstasyt**. Az **amfetamint** kipróbálók száma körülbelül 12,5 millió, akik közülük nagyjából 2 millióan az elmúlt évben is használták a szert. A legfrissebb ötéves trendadatok alapján az ecstasy és az amfetaminok használata a 15-34 éves fiatal felnőttek körében összességében stabil volt vagy csökkent. Az amfetamin és metamfetamin előállítás tekintetében Európa még mindig világelső: a jelentős metamfetamin-használat és -kínálat hagyományosan Csehországra és Szlovákiára korlátozódik, ám most úgy tűnik, a metamfetamin egyre könnyebben hozzáférhető Észak-Európa egyes részein (pl. Norvégia, Svédország és Lettország) is, ahol részben felválthatja az amfetamint.

Az új, nem ellenőrzött (gyakran **„legal high”** szerként árusított) pszichoaktív anyagok gyors megjelenése egyre nagyobb problémát jelent Európában és nemzetközi szinten egyaránt. Az EMCDDA és az Europol felé 2010-ben (a 2009. évi 24-hez képest) rekordszámú 41 új kábítószerrel érkezett bejelentés és a 2011-re vonatkozó előzetes adatok sem e szám csökkenését vetítik előre. Az európai **korai jelzőrendszeren (EWS)** keresztül 2011-ben eddig 36 anyagot jelentettek be. Az új anyagok azonosítására tett intézkedések igyekeznek egyre inkább elébe menni a problémának – a korai jelzőrendszeren keresztül így jelenleg már több mint 150 anyagot vontak megfigyelés alá. Egy a „legal high” szerek online kiskereskedőiről készített 2011. júliusi EMCDDA-körkép 600 olyan online üzletet talált, amelyek feltehetőleg pszichoaktív termékeket árusítanak és kínálatukban új termékek széles körét fedezte fel.

A teljes sajtóközlemény magyar nyelven a Nemzeti Drog Fókuszpont honlapján

HAMAROSAN ÚTMUTATÓ SEGÍTI A PREVALENCIA BECSLÉST ÉS A RÖVID SKÁLÁK ALKALMAZÁSÁT

BESZÁMOLÓ A PROBLÉMÁS KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁS KULCSINDIKÁTOR SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓJÁRÓL

A **problémás kábítószer-fogyasztás** elterjedtségét vizsgáló kulcsindikátor éves szakértői találkozója 2011. október 26 és 28 között került sor. A kétnapos szakmai konferenciát az idei évben egynapos továbbképzés előzte meg.

A képzés során a tagállamok szakértői újra felelevenítették a rejtett szerhasználó populáció nagyságára irányuló becslési eljárásokat, így tehát a multiplikátor módszert, a fogás-visszafogás módszerét és a több adatbázis összekapcsolásán alapuló komplex matematikai modelleket. A képzés során a nemzeti szakértők számára egyéni konzultációs lehetőséget biztosítottak az EMCDDA statisztikusai, amelynek keretében gyakorlati tanácsokkal látták el a képviselőket az ország adatgyűjtéseinek legjobban megfelelő becslési eljárás megalkotása érdekében.

A szakmai konferencia keretében tovább folytatódott a munka a problémás kábítószer-fogyasztás definíciójának felülvizsgálatáról. Az indikátorral kapcsolatban a közeljövőben két területen is előrelépés várható: Véglegesítés alatt áll a problémás drogfogyasztás prevalenciájának becslését segítő új útmutató. A következő évben megjelenik egy további útmutató is, mely a problémás kannabisz-fogyasztás azonosítását segítő ún. rövid skálák alkalmazhatóságát célozza a populációs vizsgálatok során. A hosszabb távú tervek között szerepel még az indikátor minőségének fenntartását segítő konzultációk támogatása, a TDI indikátorral való együttműködés erősítése és a különböző célcsoportokat célzó becslési eljárások összehasonlítása is.

A konferencia keretében bemutatásra kerültek a tagállamok legújabb nemzeti becslései is. A szakmai előadások közül további két előremutató terület emelhető ki. A szakértők megtárgyalták a problémás drogfogyasztás és a pszichiátriai komorbiditás kapcsolatát feltáró legújabb kutatások eredményeit. Új eredményeket hozhat a szennyvizekben található biomarkerek vizsgálata is, mert az utóbbi években tapasztalható jelentős fejlődés eredményeként ez a módszer már meglehetősen nagy pontossággal meghatározhatja a vizsgált földrajzi egység (pl. egy lakónegyed, város vagy régió) területén elfogyasztott kábítószer mennyiségét és a fogyasztók létszámát is.

A találkozón elhangzottakról bővebb felvilágosítást ad Horváth Gergely.

telefon: 476-1100 / 2637

e-mail: horvath.gergely@oek.antsz.hu

FÓKUSZBAN

A PROBLÉMÁS KÁBITÓSZER-FOGYASZTÁS

A problémás kábítószer-fogyasztás kulcsindikátor a rejtett populáció nagyságának meghatározása mellett kiterjed az új szerhasználati mintázatok, újonnan megjelenő szerhasználó csoportok vagy szerek elterjedtségének feltérképezésére is.

A **legfrissebb országjelentés** beszámol arról a felmérésről, melynek keretében a Nemzeti Drog Fókuszpont munkatársai megkérdezték a kezelőhelyeket és a tüssere szolgáltatókat a korábbi évben tapasztalt új jelenségekről.

A válaszok alapján a legfontosabb újdonság az ún. új pszichoaktív szerek megjelenése volt. A leggyakrabban említett ilyen szer a

mefedron volt, emellett a szintetikus kannabinoidok, az MDPV és a metilon okozta kezelési igények megjelenése azonosítható.

A kezelőhelyek elsősorban új, korábban kezelést igénybe nem vevő kliensekkel találkoztak, akik orron át szippantják a mefedront, a szerhasználat a partizáshoz kötődik. A tüssere szolgáltatók szerint inkább a régi kliensek tértek át a mefedronra, a szert naponta többször, az amfetaminnal gyakrabban injektálják.

A heroin-fogyasztással kapcsolatos kezelési igények száma csökkent, a szer hozzáférhetősége és tisztasága jelentősen romlott.

NEMZETKÖZI ESEMÉNYNAPTÁR 2011

Időpont	Szervező	Cím	Helyszín	Információ
2011. december				
6	Nemzeti Drog Fókuszpont	Az új pszichoaktív anyagok kihívásai igazságügyi szakértői szemmel	Bástya Bisztró (1088 Budapest, Rákóczi út 29.)	Beszámoló decemberi hírlevelünkben
7-8	Tanács – Lengyel elnökség	HDG találkozó	Brüsszel, Belgium	
8	Nemzeti Drog Fókuszpont	Tűcsere szolgáltatók éves szakmai találkozója	Bástya Bisztró (1088 Budapest, Rákóczi út 29.)	Beszámoló decemberi hírlevelünkben
8-9	EUSPR	A European Prevention Research Society II. nemzetközi konferenciája	Lisszabon, Portugália	Beszámoló januári hírlevelünkben http://www.euspr.org/index.php?option=com_content&view=article&id=65&Itemid=63
12-14		„ClubHealth 2011” konferencia	Prága, Csehország	http://clubhealthprague2011.com
12-14	Correlation Network	“Getting out of the margins” konferencia	Ljubljana, Szlovénia	Beszámoló januári hírlevelünkben http://correlation-net.org/correlation_conference/index.html